



MEMUR-SEN KONFEDERASYONU

EĞİTİM-BİR-SEN

EĞİTİMCİLER BİRLİĞİ SENDİKASI



Sayı : 02/616/EBS/1382
Konu : Soruşturma istemi

23.12.2015

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI'NA

Orta Doğu Teknik Üniversitesinde 22.12.2015 tarihinde üniversite öğrencilerinden mürekkep 40 kişilik bir grup ellerinde sopalarla üniversite yerleşkesinde bulunan mescide gitmek isteyen öğrencilere saldırmış, mescitten çıkmak isteyen öğrenciler ise darp edilmiştir.

Anayasanın 90 ıncı maddesinin son fıkrası hükmüne göre usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir.

Türkiye'nin 27 Mayıs 1949 tarihinde taraf olduğu Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 18 inci maddesinde *"Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır. Bu hak, din veya topluca, açık olarak ya da özel biçimde öğrenim, uygulama, ibadet ve dinsel törenlerle açığa vurma özgürlüğünü içerir"* hükmü bulunmaktadır.

Türkiye'nin 18 Mayıs 1954 tarihinde taraf olduğu İnsan Hakları ve Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi'nin (AİHS) "Düşünce, vicdan ve din özgürlüğü" başlıklı 9 uncu maddesinde, *"Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, din veya inanç değiştirme özgürlüğü ile tek başına veya topluca, açıkça veya özel tarzda ibadet, öğretim, uygulama ve ayin yapmak suretiyle dinini veya inancını açıklama özgürlüğünü de içerir"* hükmü mevcuttur.

Anayasanın "Din ve Vicdan Hürriyeti" başlıklı 24 üncü maddesinde, *"Herkes, vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. 14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dinî âyin ve törenler serbesttir. Kimse, ibadete, dinî âyin ve törenlere katılmaya, dinî inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dinî inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz. ..."* hükmü yer almaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de ibadet yerlerine girmenin engellenmesini ve ibadetin engellenmesini Sözleşmenin 9 uncu maddesinin ihlali olarak değerlendirmiştir.¹ Yine Mahkeme, kutsal değerlere ve ahlaki değerlere saldırılara izin verilmeyeceğini², aksinin Sözleşmenin 9 uncu maddesinin ihlali olarak öngörmüştür.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 115 inci maddesinde *"dini ibadet ve ayinlerin toplu olarak yapılmasının cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engellenmesi"* fiili, "inanç, düşünce ve kanat hürriyetinin kullanılmasını engelleme" suçunu oluşturmaktadır.

18.08.2012 tarihli ve 28388 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nin 7 nci maddesinde, *"Yükseköğretim kurumu personeli ve öğrencilerini tehdit*

¹ Cyprus/Türkiye, [BD]

² Handyside/İngiltere; Muler ve Diğerleri/İsviçre; Otto-Preminger-Institut/Avusturya; Wingrove/İngiltere

EĞİTİM-BİR-SEN GENEL MERKEZİ

Adres: Oğuzlar Mahallesi Av. Özdemir Özok Sokak No: 5 Balgat / ANKARA

Tel: (0.312) 231 23 06 | Faks: (0.312) 230 65 28 | web: www.egitimbirsen.org.tr | e-posta: egitimbirsen@egitimbirsen.org.tr

etmek", 8 inci maddesinde, "Öğrencilere karşı cebir ve şiddet kullanarak yükseköğretim hizmetlerinden yararlanmalarını engellemek", "Suç sayılan eylemleri işlemek veya bir kimseyi veya grubu, cebir veya tehditle suç sayılan bir eylemi düzenlemeye veya böyle bir eyleme katılmaya zorlamak" fiilleri, disiplin cezasını gerektirir fiiller olarak tanımlanmıştır.

21.08.1982 tarihli ve 17789 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği'nin 8 inci maddesinde, "Kasıtlı olarak; verilen emir ve görevleri tam ve zamanında yapmamak, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmemek, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçleri korumamak, bakımını yapmamak veya hor kullanmak" fiili, disiplin cezasını gerektirir fiiller olarak tanımlanmıştır.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun "görevi kötüye kullanma" başlıklı 257 nci maddesinde, "(1) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerini yapmaktan ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." hükmü yer almaktadır.

Yine 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun "kamu görevlisinin suçu bildirmemesi" başlıklı 279 uncu maddesinde, "Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." hükmü bulunmaktadır.

Uluslararası hukuktan doğan ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi uluslararası sözleşmeler ile anayasada ifade edilen temel bir insan hakkı olması bağlamında ibadet hürriyetinin korunmasını, ibadet hürriyetine saygı gösterilmesini ve gerekli kolaylıkların sağlanmasını talep etmek, her Türkiye Cumhuriyet vatandaşının en tabii hakkı olup bunun gereğini yerine getirmek de her kamu görevlisinin temel görevi ve sorumluluğudur.

İbadet yerleri ve din veya inançlar açısından kutsal sayılan mekânların güvenliğini koruma sorumluluğu kamu yetkililerine aittir. Saldırı, tehdit ve tahrip önlenmeli, gerçekleştiği takdirde etkili bir şekilde soruşturulmalı, bu tür girişimler cezasızlıkla sonuçlanmamalıdır.

Öte yandan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatlarına bakıldığında Mahkemenin, ibadet yerlerinin korunmasını düşünce, din ve vicdan özgürlüğü kapsamında değerlendirdiğini; devlete ve kamu kurumlarına ibadet yerlerini ibadete edilmesine imkân verecek şekilde koruma yükümlülüğü öngördüğü görülmektedir.

Buradan hareketle idarecisi olduğu üniversitede, gözü dönmüş özgürlük ve demokrasi düşmanlarına müsamaha gösteren, anayasal hakların alenen çiğnenmesine göz yuman, Türk Ceza Kanununda ve disiplin yönetmeliklerinde açıkça suç olarak tanımlanmış fiili görmezden gelen, kendi bünyesindeki ibadethaneyi korumaktan ve ibadet özgürlüğünü tesis etmekten aciz, öğrencilerinin temel hak ve hürriyetlerinin korunmasına duyarsız kalan üniversite yönetiminin, gerek ceza kanunu anlamında gerekse disiplin hukuk bağlamında sorumlu oldukları; bu cihetle Orta Doğu Teknik Üniversitesi yönetimi hakkında, (a) eylemlerine uyan ilgili TCK maddelerinden kamu davası açılması için "lüzumu muhakeme" kararı verilmesi, (b) eylemlerine uyan ilgili mevzuat uyarınca disiplin soruşturması açılması karar verilmesi noktasında gereğini arz ederiz.

Hasan Yalçın YAYLA
Genel Başkan Yardımcısı

Ali YALÇIN
Genel Başkan